

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Nullus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

migrando tollere, sed bene, vt iura patriæ amittere possit. Cōsentiunt cum his, quę dixi lib. 5. Th. mor. tr. 9. c. 9. in fine. Videri etiam potest Abbas, vbi ait, quodd factus religiosus non amittat iura originis, licet ab oneribus ciuitatis liberetur, in qua natus est, idemque de clericis dici debet.

CAPITVLVM II.

Nullus.

PARAPHRASIS.

Nemo Iudicum secularium Presbyterum, Diaconum aut quemcunq; clericum vel minorem Ecclesię absque permisso Episcopi capere aut condemnare pręsumat, quodd si id fecerit, ab Ecclesia, cui iniuriam irrogauit, tamdiu eiectus maneat per excommunicationem, donec reatum suum agnoscens se emendarit.

SUMMARIVM.

1. *Iudex secularis immunitatem ecclesiasticam violans, Clericos vel Religiosos capiendos, aut constringendos, sacrilegium committit si quidem per se, & propria auctoritate hoc facit; non item si ex Episcopi commissione aut mandato saltem tacito.*
2. *Per minores Ecclesia intelliguntur Clerici in minoribus, laici oblato, & clerici coniugati, si cum vnica eaque virgine copulati in habitu & tonsura clericali alicui ecclesia seruiant.*
Et hi in causis criminalibus & ciuilibus gaudent priuilegio fori & canonis, etiã coniugati; horum autem vxores gaudent quidem priuilegio fori, non autem canonis.
3. *Excommunicatio, que hic infertur iudici seculari, ecclesiasticas personas capienti aut constringenti, est sententia lata.*

NOTANDVM I. Iudex, qui Ecclesiasticam immunitatem violat, clericos

aut Religiosos capiens, ad tribunal suum trahens, aut condemnans, iniuriam Deo & Ecclesię eius infert, ideoque sacrilegium committit, quippe potestatem inconcessam in personas sacras contra iura diuina pariter ac humana sibi vsurpans.

NOTANDVM II. Licet Iudex secularis per se, seu suã auctoritate ecclesiasticam personam capere aut constringere nequeat, potest tamen id facere ex Episcopi commissione, aut mandato saltem tacito, ita vt minister sit Ecclesiastici Iudicis, vt docui lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 4. n. 6.

QVÆRITVR I. Quinam intelligantur per minores Ecclesię. Resp. Vel intelliguntur clerici in minoribus, si habitum & tonsuram gerentes in Ecclesię seruitio sint, isti enim fori Ecclesiastici priuilegio gaudent, teste Concil. Trident. sess. 23. c. 6. de reformat. & explicauit lib. 2. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 3. Vel intelliguntur laici oblato, id est, qui edito voto continentię ad perpetuum alicuius Ecclesię seruitium se addixerunt, de quibus mentio est in Clem. 1. de decimis, in fine. & dixi cit. c. 5. n. 4. §. Similia. Huc etiam annumerantur clerici coniugati, si cum vnica, eaque virgine copulati in habitu & tonsura clericali alicui Ecclesię seruiant, iuxta Trident. l. c. & c. vn. de Cler. coniug. in 6.

Addunt verò Imola n. 3. Abb. n. 7. quodd & vxores horum eodem priuilegio fori in criminalibus gaudere debeant. argum. l. cum quædam, 19. ff. de iurisdic. & l. vlt. C. de incolis. quibus habetur, quodd vxor sequatur iurisdictionem mariti. Verum non consequenter loquitur Ioann. Andreas, quem sequitur hic Abb. n. 7. Couarr. in pract. qq. c. 3. n. 7. quodd oblato & clerici coniugati in criminalibus tantum causis exempti sint, non in ciuilibus.

Contrarium verò recte post Archidiaconum & Lapum docet Francus in cit. c. vnico, §. Et, n. 4. Doctor Maranta de iurisdic. p. 4. casu 157. Si enim persona exempta sit à Magistratu seculari, ita vt nec peculiari-ter puniri possit, sequitur omninò exemptam esse etiam quoad causas ciuiles seu pecuniarias. Atqui clericos coniugatos v. g. dicto modo

modo exemptos esse, habetur expressè in cit. c. vnico. Ergo, &c. Probatur maior: Si enim Iudex secularis iurisdictionem habeat in personam in ordine ad bona eius, poterit eam cōpellerere per coërcitionē seu pœnam saltē pecuniariam, cum alioquin eius potestas in personā frustranea esset, quam obrem exinde quòd dominus feudi in causis feudalibus iurisdictionem habeat in clericos vafallos, eòsque proinde personaliter citare possit, consequenter infertur, quòd eosdem inobedientes & feudi legum transgressores mulctare possit, vti docui lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 5. n. 3.

Sed dubium est de dictis personis, num etiam priuilegio canonis, si quis suadente, gaudere debeant: Facilis est responsio, clericos coniugatos gaudere priuilegio canonis, vti docui cit. part. 2. c. 5. n. 3. At verò mulieres eorum non gaudent, cum nec clerici sint, nec personæ religiosæ, vt pono. Quid verò sentiendum sit de personis conuersis, explicauit in cit. cap. 5. n. 4.

3. **QVÆRITVR II.** An excommunicatio, quæ hoc capite Iudici seculari clericum constringenti infertur, sit sententiæ latæ, an ferendæ. Posterius hoc docet Glossa hîc: sed dicendum est, esse sententiæ latæ, nam iste loquendi modus, excommunicatus, ab Ecclesiâ præcisus sit, significare potest sententiam latam secundum Glossam celebrem in c. 2. ver. innodetur, de hæreticis in 6. quare ita explicari debet, si alia iura id continent, sicut in proposito casu, excommunicationem esse latæ sententiæ. c. nuper 29. de sententiâ excommunicationis, & alia.

CAPITVLVM III.

Sanè.

SUMMARIVM.

1. Ratione rei, de qua agitur, sortitur quis forum, vbi res est.
2. Hoc autem intelligendum est in casu, quo controuersia sit in re, quæ sub alieno iudice sita est. & de actione reali, non personali, item non de rebus mobilibus, sed immobilibus tantum.

3. *Malè hinc colligitur, quòd clerici in causis civilibus coram seculari iudice conueniri possint.*

SI duo Episcopi diuersarum prouinciarum controuersiam habeant v. g. de parochiâ, ad cuius diocesim pertinere debeat, tum illis Primas seu Metropolitanus Iudices det ad agnoscendum, in cuius prouinciâ sit Ecclesia, de qua contenditur. Ex hoc colligit Glossa, ver. prouincia, quòd ratione rei, de qua agitur, sortiatur aliquis forum, argum. l. vlt. C. vbi in rem actio.

Hoc dictum in primis intelligi non debet absolutè, sed respectiuè, si videlicet controuersia sit de re, quæ sub alieno Iudice sita est, iuxta cit. cap. vlt. deinde intelligi debet, non actione personali, sed reali tantum. Ita enim docent Legistæ cum Bartolo in l. vlt. quòd in actionibus personalibus aliquis nō sortiatur forum ratione rei sitæ in territorio alieno. Idem quoque docet Imola hîc n. 3. Felin. ver. ex dicto Innocentij, quòd ratione rei sitæ sub alienâ iurisdictione non possit persona constringi, v. g. Comes Imperij, qui habet ædes Vlmæ, non est magistratui Vlmensi subiectus in personâ, sed tantum ratione ædium, consequenter coram magistratu non potest conueniri ad aliquid dandum, vel faciendū actione personali, v. g. vt ædes, quas alicui donasse perhibetur, actori tradat, sed tantum reali actione, si alius ædes vt suas vendicet, vel hypothecæ nomine obligatas asserat, deinde intentatâ reali actione non potest persona constringi seu obligari, sed tantum res, vt videlicet, si Comes à Magistratu citatus non compareat, actor mittatur in possessionem rei petitæ, ipsemet verò Comes vt personaliter contumax damnari nunquam potest.

Denique intelligi debet regula non de rebus mobilibus, sed tantum immobilibus, quippe quæ propriè sitæ seu positæ dicuntur, vti docet Bartolus & Baldus in cit. l. vlt. v. g. si ciuis Lauinganus transeat per hanc ciuitatem in equo Titij ciuis Dilingani, non potest cōtra illum ne realem quidem actionem instituere coram magistratu isto, cum nec